

COLLEGE BUNDEL 2022-2023

WETTEKSTEN

I Privaatrecht

onder redactie van: PROF.MR. J.E. VAN DEN BRINK
Hoogleraar Bestuursrecht aan de Universiteit van Amsterdam

PROF.MR. J.H. CRIJNS
Hoogleraar Straf- en strafprocesrecht aan de Universiteit Leiden

PROF.MR. T.F.E. TJONG TJIN TAI
Hoogleraar Privaatrecht Tilburg University

redactieraad: PROF.DR. Y.M. DONDERS
Hoogleraar Internationale mensenrechten aan de Universiteit van Amsterdam

PROF.MR. J.G.J. RINKES
Hoogleraar Privaatrecht aan de Open Universiteit Nederland; hoogleraar Europees en vergelijkend verzekeringsrecht aan de Universiteit van Amsterdam

PROF.MR. F.W.J.M. SCHOLS
Hoogleraar Privaatrecht, in het bijzonder notarieel recht, Radboud Universiteit en buitengewoon hoogleraar Familie(vermogens)recht en erfrecht, University of Curaçao

PROF.MR.DR. Y.E. SCHUURMANS
Wetenschappelijk Directeur van het Instituut Publiekrecht en hoogleraar Staats- en bestuursrecht, in het bijzonder bestuursprocesrecht aan de Universiteit Leiden

PROF.MR. J.M. SMITS
Hoogleraar Europees Privaatrecht aan de Universiteit Maastricht en Decaan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid

PROF.MR.DR. H.S. TAEKEMA
Hoogleraar Inleiding tot de rechtswetenschap en rechtstheorie aan de Erasmus School of Law

PROF.MR. J. UZMAN
Hoogleraar Constitutioneel recht aan de Universiteit van Amsterdam

PROF.MR.DR. P. VLAS
Emeritus Hoogleraar Internationaal privaatrecht en rechtsvergelijking aan de Vrije Universiteit Amsterdam; advocaat-generaal Hoge Raad

PROF.MR. J.B. WEZEMAN
Hoogleraar Handelsrecht en Ondernemingsrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen

Deventer - 2022

Voorwoord

Voor u ligt editie 2022-2023 van de Collegebundel. Al 33 jaar is de Collegebundel van Wolters Kluwer de wettenbundel voor onderwijs en praktijk met een nog steeds toenemend aantal gebruikers.

De Collegebundel staat voor constante kwaliteit en groot gebruiksgemak. Niet voor niets wordt hij al vele jaren in de wandelgangen ook wel aangeduid als de 'Gouden Kluwer'. Ook dit jaar zijn wij er weer in geslaagd de complete verzameling in twee banden te bundelen: een band Privaatrecht (I) en een band Publiekrecht (II). Een formule die zeer wordt gewaardeerd en, naar onderzoek heeft uitgewezen, een groot gebruiksgemak oplevert. Hieraan werkt mee dat sommige wet- en regelgeving extra is toegevoegd aan een ander deel. Ook is in het belang van efficiënt gebruik gekozen om bepaalde wet- en regelgeving in een ander deel te plaatsen dan het deel waarin het juridisch-systematisch gezien thuis zou horen.

De Collegebundel is niet alleen bij de juridische faculteiten de meest gebruikte bundel, maar ook bij het HBO Rechten. Voor juridische vakken op andere faculteiten zoals Economie en Bedrijfskunde wordt de bundel eveneens gebruikt en verder bijvoorbeeld bij de HBO-opleidingen Management Economie en Recht (MER) en Sociaal Juridische Dienstverlening (SJD). Buiten het onderwijs wordt de bundel veelvuldig gebruikt door professionals als handzaam overzicht voor een eerste oriëntatie op een juridisch vraagstuk.

De inhoud van de Collegebundel is ook online via Navigator te raadplegen (<https://www.navigator.nl>). Nadere informatie en uw registratiecode vindt u op de binnenzijde van het omslag. Navigator is de online informatieportal voor juridische, fiscale en financiële professionals die u toegang geeft tot complete en actuele wetgeving, uitspraken en commentaren.

Wetten en regelingen, die niet in de papieren bundel zijn opgenomen, maar voor het onderwijs relevant (kunnen) zijn, zijn apart opgenomen en direct raadpleegbaar in Navigator. Een overzicht van deze aanvullende wet- en regelgeving vindt u in de uitgave vóór de lijst van afkortingen. Daarnaast heeft u binnen Navigator niet alleen toegang tot de gehele, actuele, Nederlandse wet- en regelgeving, maar ook tot uitspraken en commentaren die uit toptitels van Wolters Kluwer komen. Navigator is geschikt voor uw desktop, tablet en smartphone.

De inhoud van de Collegebundel wordt jaarlijks vastgesteld door de redactie(raad), bestaande uit vooraanstaande hoogleraren van alle juridische faculteiten. Selectie van op te nemen wet- en regelgeving vindt primair plaats met het oog op wat in de bachelorfase van de universitaire studie Rechtsgeleerdheid aan wet- en regelgeving wordt behandeld. Aanvragen tot opname in de Collegebundel kunnen worden gedaan door docenten en worden beoordeeld door de redactie(raad).

Actualiteit

De inhoud van deze bundel is op 1 mei 2022 vastgesteld. Dat wil zeggen dat de wet- en regelgeving, zoals van kracht op 1 mei 2022, is opgenomen in deze bundel. Ook aanstaande wet- en regelgeving, waarvan op of voor 1 mei 2022 officieel bekend was, dat deze uiterlijk 1 augustus 2022 van kracht zou worden, is in deze bundel opgenomen. Wanneer de inwerkingtredingsdatum van (aanstaande) wet- en regelgeving op 1 mei 2022 niet bekend was, kan deze wel zijn opgenomen als toekomstig recht, zoals veelal gebeurt bij majeure regelgevingsoperaties zoals KEI. De teksten staan dan cursief in de bundel.

Bij wijze van uitzondering en alleen als het voor het onderwijs in de Bachelorfase van de studie Rechtsgeleerdheid onmisbaar wordt geacht, wordt verdere toekomstige wet- en regelgeving in de bundel opgenomen.

Beslissingen hieromtrent worden door de redactie(raad) genomen.

Inhoud algemeen

Ten opzichte van de vorige editie is onder meer de volgende wet- en regelgeving toegevoegd:

- Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingszaken bij de rechtbanken 2022
- Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap

- Verordening (EU) 2019/1111 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering (herschikking)
- Verordening (EU) 2020/1783 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken (bewijsverkrijging)
- Verordening (EU) 2020/1784 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken (de betekening en de kennisgeving van stukken)
- Wet arbeid en zorg
- Wet flexibel werken
- Wet op de veiligheidsregio's
- Wet Open Overheid

Uittreksels

Uittreksels van de volgende wet- en regelgeving zijn toegevoegd in een ander deel dan het deel waarin die wet- en regelgeving in het geheel is opgenomen:

- Invorderingswet in deel I;
- Wegenverkeerswet 1994 in deel I;
- Burgerlijk Wetboek Boek 2 in deel II;
- Wet op de rechterlijke organisatie (uittreksel) in deel II.

Plaatsing in een ander deel

De volgende wet- en regelgeving is in een ander deel geplaatst dan het deel waarin het juridisch-systeematisch gezien zou thuis horen, dit omwille van de functionaliteit:

- Onteigeningswet opgenomen in deel I;
- Werkloosheidswet opgenomen in deel I;
- Ziektewet opgenomen in deel I;
- Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen opgenomen in deel I.

Inhoud: KEI en post-KEI

Het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering verdient speciale aandacht als gevolg van alle verwikkelingen door het overheidsprogramma KEI (Kwaliteit en Innovatie). Na een kort intermezzo waarin KEI ook gold voor bepaalde procedures bij bepaalde rechtbanken, is uiteindelijk de KEI-regelgeving alleen van toepassing in cassatie, zowel voor vorderingsprocedures als (sinds 1 april 2021) verzoeksprocedures. Daarom is in de Collegebundel het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering opgenomen zoals dat van toepassing is voor alle procedures in feitelijke instanties, terwijl een uittreksel is opgenomen van de substantieel gewijzigde bepalingen uit de KEI-versie die voor cassatie gelden.

Zoeken

Snel en doeltreffend zoeken is van groot belang voor de (aankomend) jurist. Onderzoek onder zowel studenten als docenten heeft uitgewezen dat de Collegebundel op beide items hoog scoort. Hier draagt de overzichtelijke en sedert de start van de bundel ongewijzigde hoofddeling toe in een deel Privaatrecht en een deel Publiekrecht. Daarnaast is het uitgebreide en zeer complete trefwoordenregister voor de gehele editie zowel in deel I als in deel II opgenomen hetgeen het zoeken aanmerkelijk vergemakkelijkt. Ook de complete alfabetische inhoudsopgave is opgenomen in beide delen.

Gedetailleerde inhoudsopgaven van de verschillende onderdelen staan vermeld direct aan het begin van elk onderdeel.

De grijze blokjes die zijn aangebracht op de snijkant (daar waar u de bundel openslaat) markeren de diverse onderdelen van de bundel. In combinatie met het overzicht van die onderdelen (dat u vindt op de eerste pagina van de bundel), vergroot dat het zoekgemak. De meegeleverde bedrukte tabs kunt u aanbrengen op de juiste plaats waardoor u nog sneller kunt zoeken in de beide delen. De blanco tabs zijn bedoeld om de bundel naar eigen smaak in te richten.

Reageren?

De redactie(raad) en de uitgever besteden veel zorg aan de inhoud van de Collegebundel. Het feit dat de verschillende universiteiten en hogescholen niet altijd dezelfde accenten leggen, leidt ertoe dat niet altijd aan ieders wensen kan worden voldaan. Onderzoek heeft echter uitgewezen dat de overgrote meerderheid van docenten, hoogleraren en studenten zeer tevreden is met de selectie die wij sinds jaren maken. Daarnaast staat de betrouwbaarheid van de geboden infor-

matie hoog aangeschreven. Dat is mede te danken aan reacties van gebruikers op de Gouden Collegebundel. Wij nodigen u daarom ook graag uit om eventuele op- of aanmerkingen aan ons door te geven. Hiervoor kunt u terecht op <http://www.facebook.com/collegebundel/>.

Redactie(raad) en uitgever

Verkorte inhoud

I PRIVAATRECHT

Voorwoord
Handleiding voor het gebruik
Verkorte inhoud
Alfabetische inhoud
Inhoud
Inhoud aanvullende wet- en regelgeving op www.navigators.nl
Lijst van afkortingen

- I Burgerlijk Wetboek
- II Aanverwante regelgeving Burgerlijk Wetboek
- III Wetboek van Koophandel c.a.
- IV Faillissementswet c.a.
- V Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering c.a.
- VI Wet op de rechterlijke organisatie c.a.

Register

II PUBLIEKRECHT

Verkorte inhoud
Alfabetische inhoud
Inhoud
Inhoud aanvullende wet- en regelgeving op www.navigators.nl
Lijst van afkortingen

- VII Grondwet c.a.
- VIII Decentralisatie
- IX Algemeen bestuursrecht/Bestuursprocesrecht
- X Bijzonder bestuursrecht
- XI Wetboek van Strafrecht c.a.
- XII Wetboek van Strafvordering c.a.
- XIII Verdragen Internationaal publiekrecht

Register

Alfabetische inhoud

Aansprakelijkheid wegens produkten, Verdrag inzake de wet welke van toepassing is op de -	II.66
Aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen, Wet -	II.41
Aanvullend Protocol bij het Europees Sociaal Handvest betreffende een systeem voor collectieve klachten	XIII.36
Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken	II.19
Administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften, Wet -	XI.16
Advocatenwet	VI.4
Alcoholwet	X.23
Algemene bepalingen, Wet -	VII.26
Algemene termijnwet	VII.25
Algemene wet bestuursrecht	IX.1
Algemene wet gelijke behandeling	VII.17
Algemene wet inzake rijksbelastingen	IX.8
Algemene wet op het binnentreden	XII.5
Alimentatieverordening	II.44
Ambtenarenwet	IX.7
Ambtsinstructie commissaris van de Koning	VIII.2
Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren	VII.22
Arbeidsverhoudingen, Buitengewoon Besluit - 1945	II.29
Arbitrageverdrag van New York, Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken	V.16
Auteurswet	III.7
Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen	XI.11
Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden	XI.9
Beginselenwet, Penitentiaire -	XI.7
Bekendmakingswet	VII.13
Bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken, Wet implementatie richtlijn nr. 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van	V.21
Benelux-verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen)	III.14
Beroepswet	IX.6
Bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Verdrag tot -	XIII.25
Besluit artikel 10 overnamerichtlijn	II.13
Besluit bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte	VIII.4
Besluit elektronisch procederen	IX.11
Besluit internationale verplichtingen extraterritoriale rechtsmacht	XI.5
Besluit OM-afdoening	XII.2
Besluit omgevingsrecht	X.15
Besluit op het notarisambt	VI.6
Besluit openbare biedingen Wft	II.11
Besluit proceskosten bestuursrecht	IX.2
Besluit ruimtelijke ordening	X.9
Besluit vergoeding affectieschade	II.16
Besluit zittingsplaatsen gerechten	VI.3
Bestuurlijke boete, Besluit - overlast in de openbare ruimte	VIII.4
Bestuursrecht, Algemene wet -	IX.1
Bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie, Wet -	IX.5
Bewijsverdrag, Uitvoeringswet Haags - 1970	V.10
Bewijsverdrag, Verdrag inzake de verkrijging van bewijs in het buitenland in burgerlijke en in handelszaken	V.9
Bijzondere opsporingsdiensten, Wet op de -	VII.23
Binnentreden, Algemene wet op het -	XII.5

Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945	II.29
Burgerlijk Wetboek, Boek 1	I.1
Burgerlijk Wetboek, Boek 10	I.1
Burgerlijk Wetboek, Boek 2	I.1
Burgerlijk Wetboek, Boek 2 (Uittreksel)	VIII.9
Burgerlijk Wetboek, Boek 3	I.1
Burgerlijk Wetboek, Boek 4	I.1
Burgerlijk Wetboek, Boek 5	I.1
Burgerlijk Wetboek, Boek 6	I.1
Burgerlijk Wetboek, Boek 7	I.1
Burgerlijk Wetboek, Boek 7A	I.1
Burgerlijk Wetboek, Boek 8	I.1
Burgerlijke Rechtsvordering (geldt in geval van niet-digitaal procederen), Wetboek van -	V.1
Burgerlijke Rechtsvordering (KEI) (geldt in geval van digitaal procederen) (Uittreksel), Wetboek van -	V.1a
Burgerrechten en politieke rechten, Internationaal Verdrag inzake -	XIII.6
Civiele dagvaardingszaken bij de rechtbanken 2022, Landelijk procesreglement voor -	V.4
CMR, Verdrag betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg	II.76
Cognossementsverdrag Brussel 1924, Verdrag ter vaststelling van enige eenvormige regelen betreffende het cognossement	II.73
Collectief ontslag, Wet melding -	II.30
Collectieve arbeidsovereenkomst, Wet op de -	II.27
Collectieve arbeidsovereenkomsten, Wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van -	II.28
College voor de rechten van de mens, Wet -	VII.18
Comptabiliteitswet 2016	VII.12
Concordantietabellen als bedoeld in artikel 5 van het verdrag van Lissabon	XIII.22
Conservatoir beslag op bankrekeningen om grensoverschrijdende inning van schuldvorderingen in burgerlijke en, Verordening (EU) nr. 655/2014 tot vaststelling procedure betreffende het Europees bevel tot handelszaken te vergemakkelijken	V.19
Consumentenbescherming, Wet handhaving	II.25
Consumentenkrediet, Wet op het -	II.24
Controle op rechtspersonen, Wet -	II.5
Corporate governance code, De Nederlandse -	II.7
Crisis- en herstelwet	X.16
Databankenwet	III.10
Dertiende protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, inzake de afschaffing van de doodstraf onder alle omstandigheden	XIII.31
Dienstenwet	X.22
Discriminatie van vrouwen, Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van -	XIII.12
DNA-onderzoek bij veroordeelden, Wet -	XII.6
Drank- en horecawet (zie Alcoholwet X.23)	
Economische delicten, Wet op de -	XI.12
Economische, sociale en culturele rechten, Internationaal Verdrag inzake -	XIII.9
Eerste Kamer der Staten-Generaal, Reglement van Orde van de -	VII.7
EG-betekenningsverordening, Uitvoeringswet -	V.15
EG-betekenningsverordening, Verordening (EG) Nr. 1393/2007 inzake de betekening en kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken ('de betekening en kennisgeving van stukken'), en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad	V.14
EG-bewijsverordening, Uitvoeringswet -	V.12
EG-verordening nr. 1/2003 van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag	III.12
EG-verordening Nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke- en handelszaken	V.11

Europees aanhoudingsbevel, Kaderbesluit -	XII.15
Europees Octrooiverdrag, Verdrag inzake de verlening van Europese octrooien (Uittreksel)	III.13
Europees Sociaal Handvest (herzien)	XIII.35
Europees Sociaal Handvest betreffende een systeem voor collectieve klachten, Aanvullend Protocol bij het -	XIII.36
Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken	XII.10
Europees Verdrag betreffende de overdracht van strafvervolgning	XII.17
Europees Verdrag betreffende uitlevering	XII.9
Europees Verdrag ter voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing	XIII.37
Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden	XIII.25
Europese betalingsbevelprocedure, Verordening (EG) nr. 1896/2006 tot invoering van een -	V.17
Europese Economische Samenwerkingsverbanden (EESV), Verordening (EEG) nr. 2137/85 tot instelling van -	II.69
Europese procedure voor geringe vorderingen, Verordening (EG) Nr. 861/2007 tot vaststelling van een -	V.18
Europese Unie, Handvest van de grondrechten van de -	XIII.23
Europese Unie, Verdrag betreffende de -	XIII.20
Europese Unie, Verdrag betreffende de werking van de -	XIII.21
Europese Vennootschap (SE), Verordening (EG) 2157/2001 betreffende het statuut van de -	II.71
Europese vennootschap, Uitvoeringswet verordening-	II.72
EVEX II, Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken	V.5
EVRM	XIII.25
Extraterritoriale rechtsmacht, Besluit internationale verplichtingen	XI.5
Facultatief Protocol behorend bij het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten	XIII.7
Facultatief Protocol bij het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten	XIII.10
Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen	XIII.13
Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie bij het verdrag inzake de rechten van het kind	XIII.15
Faillissementswet	IV.1
Financieel toezicht (Uittreksel), Wet op het -	II.10
Financiële-verhoudingswet	VIII.5
Foltering, Europees Verdrag ter voorkoming van en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing	XIII.37
Foltering, Verdrag tegen - en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing	XIII.17
Gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte, Wet -	VII.19
Gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid, Wet -	VII.20
Gelijke behandeling van mannen en vrouwen, Wet -	VII.16
Gelijke behandeling, Algemene wet -	VII.17
Gemeenschappelijke regelingen, Wet -	VIII.6
Gemeentewet	VIII.3
Gerechtsdeurwaarderswet	VI.7
Giraal effectenverkeer, Wet -	II.9
Goedkeuring en bekendmaking verdragen, Rijkswet -	VII.14
Gratiewet	XII.7
Griffierechten burgerlijke zaken, Wet -	V.3
Grondkamers, Uitvoeringswet -	II.23
Grondrechten handvest, Europees -	XIII.23
Grondwet	VII.2
Haags Adoptieverdrag 1993, Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van interlandelijke adoptie	II.50
Haags betekenisverdrag, Verdrag inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en in handelszaken	V.13

Haags huwelijksvermogensverdrag 1978, Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime	II.57
Haags kinderbeschermingsverdrag 1996, Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen	II.42
Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980, Verdrag betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen	II.48
Haags Testamentenverdrag 1961, Verdrag inzake de wetsconflicten betreffende de vorm van testamentaire beschikkingen	II.55
Haags Trustverdrag 1985, Verdrag inzake het recht dat toepasselijk is op trusts en inzake de erkenning van trusts	II.68
Haags Verdrag inzake ontvoering van kinderen, Verdrag betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen	II.48
Handelsnaamwet	III.5
Handelsregisterbesluit 2008	III.4
Handelsregisterwet 2007	III.3
Handvest van de grondrechten van de Europese Unie	XIII.23
Handvest van de Verenigde Naties	XIII.1
Huisverbod, Wet tijdelijk -	X.21
Huisvestingswet 2014	X.11
Huurprijzen woonruimte, Uitvoeringswet -	II.22
Huwelijksvermogensregime, Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op het - (Haags huwelijksvermogensverdrag 1978)	II.57
Identificatieplicht, Wet op de -	XI.2
Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten	II.26
Inning van levensonderhoud, Uitvoeringswet internationale -	II.46
Insolventieprocedures, Verordening betreffende -	IV.2
Integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, Wet bevordering -	X.20
Intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), Beneluxverdrag inzake de -	III.14
Internationaal Gerechtshof, Statuut van het -	XIII.2
Internationaal Strafhof, Statuut van Rome inzake het -	XIII.3
Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten	XIII.6
Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie	XIII.11
Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten	XIII.9
Internationale misdrijven, Wet -	XI.4
Invorderingswet 1990	IX.9
Invorderingswet 1990 (Uittreksel)	II.39
Jaarverslag, Vaststellingsbesluit nadere voorschriften omtrent de inhoud van het	II.15
Jeugdwet	X.7
Justitiële en strafvorderlijke gegevens, Wet -	XII.3
Justitiële jeugdinrichtingen, Beginselenwet -	XI.11
Kadasterwet	II.17
Kaderbesluit 2002/584/JBZ betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten	XII.15
Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel	XII.15
Kaderwet zelfstandige bestuursorganen	VIII.8
Kieswet	VII.11
Kinderbescherming, Uitvoeringswet internationale -	II.43
Kinderontvoering, Uitvoeringswet internationale -	II.49
Klimaatwet	X.12
Koninkrijk der Nederlanden, Statuut voor het -	VII.1
Koophandel, Wetboek van -	III.1
Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingszaken bij de rechtbanken 2022	V.4
Lissabon, Concordantietabellen als bedoeld in artikel 5 van het Verdrag van -	XIII.22
Loonvorming, Wet op de -	II.31
Maatregel, Penitentiare -	XI.8
Maatschappelijke ondersteuning 2015, Wet -	X.6
Mededingswet	III.6

Milieubeheer, Wet -	X.13
Ministeriële verantwoordelijkheid en ambtsdelicten leden Staten-Generaal, ministers en staatssecretarissen, Wet -	VII.3
Naburige rechten, Wet op de -	III.8
Nationale ombudsman, Wet -	IX.10
Nederlanderschap, Rijkswet op het -	X.1
Nederlandse corporate governance code, De -	II.7
Notarisambt, Besluit op het -	VI.6
Notarisambt, Wet op het -	VI.5
OM-afdoening, Besluit -	XII.2
Omgevingsrecht, Besluit -	X.15
Omgevingsrecht, Wet algemene bepalingen-	X.14
Onderhoudsverplichtingen, Protocol inzake het recht dat van toepassing is op -	II.45
Onderhoudsverplichtingen, Verdrag inzake de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen over -	II.47
Ondernemingsraden, Wet op de -	II.37
Ondernemingsraden, Wet op de Europese -	II.38
Onrechtmatige overheidsdaad, Wet van 31 januari 2013 tot aanvulling van de Algemene wet bestuursrecht met bepalingen over nadeelcompensatie en schadevergoeding bij -	IX.1a
Onroerende zaken, Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen -	II.19
Onroerende zaken, Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen - onteigeningswet	II.18 II.21
Ontvoering van kinderen, Haags verdrag inzake -, Verdrag betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen -	II.48
Openbare biedingen Wft, Besluit -	II.11
Openbare manifestaties, Wet -	VII.15
Opiumwet	XI.13
Overbrenging van gevonniste personen, Verdrag inzake de -	XII.18
Overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen, Wet -	XII.16
Overeenkomst ter uitvoering van het tussen de Regeringen van de Staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland, en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen	XII.13
Overeenkomst, door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen lidstaten van de Europese Unie	XII.11
Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek	II.1
Overleveringswet	XII.14
Overnamebiedingen Wft, Vrijstellingsbesluit -	II.12
Overnamerichtlijn, Besluit artikel 10 -	II.13
Parlementaire enquête 2008, Wet op de -	VII.5
Participatiewet	X.5
(N.B.: oude verwijzing is Wet werk en bijstand)	
Penitentiaire beginselenwet	XI.7
Penitentiaire maatregel	XI.8
Pensioenrechten, Wet verevening bij scheiding -	II.2
Politiewet 2012	VII.21
Proceskosten bestuursrecht, Besluit -	IX.2
Protocol betreffende de status van vluchtelingen	XIII.19
Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden	XIII.26
Protocol inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen	II.45
Protocol nr. 12 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden	XIII.30
Protocol nr. 13 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, inzake de afschaffing van de doodstraf onder alle omstandigheden	XIII.31
Protocol nr. 15 tot wijziging van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden	XIII.32

Protocol nr. 16 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden	XIII.33
Protocol tot wijziging van het Internationale Verdrag ter vaststelling van enige eenvormige regelen betreffende het cognossement van 25 Augustus 1924, zoals gewijzigd bij Protocol van 23 februari 1968	II.75
Protocol tot wijziging van het Internationale Verdrag ter vaststelling van enige eenvormige regelen betreffende het cognossement, ondertekend te Brussel op 25 augustus 1924	II.74
Protocol vastgesteld door de Raad overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, bij de Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie	XII.12
Provinciewet	VIII.1
Raad van State, Wet op de -	IX.4
Rassendiscriminatie, Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van -	XIII.11
Rechten van de mens, Universele verklaring van de -	XIII.24
Rechten van het kind, Verdrag inzake de -	XIII.14
Rechterlijke organisatie, Wet op de -	VI.1
Rechtsbijstand, Wet op de -	V.2
Rechtspositie rechterlijke ambtenaren, Wet -	VI.2
Rechtsvordering (geldt in geval van niet-digitaal procederen), Wetboek van Burgerlijke -	V.1
Reglement van Orde van de Eerste Kamer der Staten-Generaal	VII.7
Reglement van Orde van de Tweede Kamer der Staten-Generaal 2021	VII.6
Reglement van orde voor de ministerraad	VII.4
Reglement verpleging ter beschikking gestelden	XI.10
Rijksbelastingen, Algemene wet inzake	IX.8
Rijksoctrooiwet 1995	III.9
Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen	VII.14
Rijkswet op het Nederlanderschap	X.1
Rome I, Verordening (EG) Nr. 593/2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (EVO I)	II.60
Rome II, Verordening (EG) nr. 864/2007 betreffende het recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbintenissen	II.63
Ruimtelijke ordening, Besluit -	X.9
Ruimtelijke ordening, Wet -	X.8
Sancties, Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging geldelijke - en beslissingen tot confiscatie	XII.19
Schengen, Overeenkomst -, Overeenkomst ter uitvoering van het tussen de Regeringen van de Staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland, en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controle aan de gemeenschappelijke grenzen	XII.13
Schengen, Uitvoeringsovereenkomst van -	XII.13
SER-Fusiegedragsregels 2015	II.8
Sociaal Handvest (herzien), Europees -	XIII.35
Status van vluchtelingen, Protocol betreffende de -	XIII.19
Status van vluchtelingen, Verdrag betreffende de -	XIII.18
Statuut van het Internationaal Gerechtshof	XIII.2
Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof	XIII.3
Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden	VII.1
Strafrecht, Wetboek van -	XI.1
Strafvervolgung, Europees Verdrag betreffende de overdracht van -	XII.17
Strafvordering, Wetboek van -	XII.1
Ter beschikking gestelden, Beginselenwet verpleging -	XI.9
Termijnenwet, Algemene -	VII.25
Terrorisme, Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van -	XII.4
Testamentenverdrag, Haags 1961, Verdrag inzake de wetsconflicten betreffende de vorm van testamentaire beschikkingen -	II.55
Toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding, Wet -	XI.3
Toezicht financiële verslaggeving, Wet -	II.14

Trustsverdrag, Haags -, Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op trusts en inzake de erkenning van trusts	II.68
Twaalfde protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden	XIII.30
Tweede Facultatieve Protocol bij het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, gericht op de afschaffing van de doodstraf	XIII.8
Tweede Kamer der Staten-Generaal 2021, Reglement van Orde van de -	VII.6
Uitlevering, Europees Verdrag betreffende -	XII.9
Uitleveringswet	XII.8
Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming	X.18
Uitvoeringswet EG-betekeningsverordening	V.15
Uitvoeringswet EG-bewijsverordening	V.12
Uitvoeringswet EU-executieverordening en Verdrag van Lugano	V.7
Uitvoeringswet grondkamers	II.23
Uitvoeringswet Haags Bewijsverdrag 1970	V.10
Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte	II.22
Uitvoeringswet internationale inning levensonderhoud	II.46
Uitvoeringswet internationale kinderbescherming	II.43
Uitvoeringswet internationale kinderontvoering	II.49
Uitvoeringswet Verordening 2137/85 tot instelling van Europese economische samenwerkingsverbanden	II.70
Uitvoeringswet Verordening erfrecht (Uittreksel)	II.54
Uitvoeringswet Verordening huwelijksvermogensstelsels en Verordening vermogensrechtelijke gevolgen geregistreerde partnerschappen	II.59
Uitvoeringswet verordening Europees bevel tot conservatoir beslag op bankrekeningen	V.20
Uitvoeringswet verordening Europese vennootschap	II.72
Uitvoeringswet verordening wederzijdse erkenning van beschermingsmaatregelen in burgerlijke zaken	II.52
UN General Assembly Resolution 56/83 on responsibility of States for internationally wrongful acts	XIII.5
Universele verklaring van de rechten van de mens	XIII.24
Vaststellingsbesluit nadere voorschriften omtrent de inhoud van het jaarverslag	II.15
Vennootschappen, Wet op de formeel buitenlandse -	II.6
Verdrag betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen	II.48
Verdrag betreffende de Europese Unie	XIII.20
Verdrag betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (CMR)	II.76
Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Verdrag van Lugano/EVEX II)	V.5
Verdrag betreffende de status van vluchtelingen	XIII.18
Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie	XIII.21
Verdrag betreffende het toepasselijke recht op vertegenwoordiging	II.62
Verdrag der Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken	II.61
Verdrag inzake bedingen van forumkeuze	V.8
Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie	II.50
Verdrag inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en in handelszaken	V.13
Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen	II.42
Verdrag inzake de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen over onderhoudsverplichtingen	II.47
Verdrag inzake de overbrenging van geïmmigreerde personen	XII.18
Verdrag inzake de rechten van het kind	XIII.14
Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap	XIII.34

Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen	XIII.12
Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, Facultatief Protocol bij het -	XIII.13
Verdrag inzake de verkrijging van bewijs in het buitenland in burgerlijke en in handelszaken	V.9
Verdrag inzake de verlening van Europese octrooien (Europees Octrooiverdrag) (Uittreksel)	III.13
Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide	XIII.16
Verdrag inzake de wet welke van toepassing is op de aansprakelijkheid wegens producten	II.66
Verdrag inzake de wet welke van toepassing is op verkeersongevallen op de weg	II.67
Verdrag inzake de wetsconflicten betreffende de vorm van testamentaire beschikkingen	II.55
Verdrag inzake het recht dat toepasselijk is op trusts en inzake de erkenning van trusts	II.68
Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime	II.57
Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken	V.16
Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing	XIII.17
Verdrag ter vaststelling van enige eenvormige regelen betreffende het cognossement	II.73
Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Dertiende protocol bij het	XIII.31
Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Protocol bij het -	XIII.26
Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Twaalfde protocol bij het -	XIII.30
Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Vierde protocol bij het -	XIII.27
Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Zesde protocol bij het -	XIII.28
Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Zevende protocol bij het -	XIII.29
Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht	XIII.4
Verenigde Naties, Handvest van de -	XIII.1
Verkeersongevallen op de weg, Verdrag inzake de wet welke van toepassing is op -	II.67
Verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie, Facultatief Protocol inzake de -	XIII.15
Verordening (EEG) nr. 2137/85 tot instelling van Europese economische samenwerkingsverbanden (EESV)	II.69
Verordening (EG) nr. 1/2003 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag	III.12
Verordening (EG) nr. 1206/2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverzekering in burgerlijke en handelszaken (Herschikking EEX-Verordening)	V.11
Verordening (EG) nr. 1393/2007 inzake de betekening en kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken ('de betekening en kennisgeving van stukken'), en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad	V.14
Verordening (EG) nr. 1896/2006 tot invoering van een Europese betalingsbevelprocedure	V.17
Verordening (EU) 2016/1104 tot uitvoering van de nauwere samenwerking op het gebied van de bevoegdheid, het toepasselijke recht en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen op het gebied van de vermogensrechtelijke gevolgen van geregistreerde partnerschappen	II.58
Verordening (EG) nr. 2157/2001 betreffende het statuut van de Europese vennootschap (SE)	II.71

Verordening (EG) nr. 4/2009 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen	II.44
Verordening (EG) Nr. 593/2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I)	II.60
Verordening (EG) Nr. 861/2007 tot vaststelling van een Europese procedure voor geringe vorderingen	V.18
Verordening (EG) nr. 864/2007 betreffende het recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbintenissen ('Rome II')	II.63
Verordening (EU) 2015/848 betreffende insolventieprocedures	IV.2
Verordening (EU) 2016/679 bescherming natuurlijke personen i.v.m. verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG	X.17
Verordening (EU) 2016/1103 tot uitvoering van de nauwere samenwerking op het gebied van de bevoegdheid, het toepasselijke recht en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen op het gebied van huwelijksvermogensstelsels	II.56
Verordening (EU) 2019/1111 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering (herschikking)	II.51
Verordening (EU) 2020/1783 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken (bewijsverkrijging)	II.64
Verordening (EU) 2020/1784 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken (de betekening en de kennisgeving van stukken)	II.65
Verordening (EU) Nr. 1215/2012 betreffende rechterlijke bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Herschikking EEX-Verordening)	V.6
Verordening (EU) nr. 650/2012 bevoegdheid, toepasselijke recht, erkenning en tenuitvoerlegging beslissingen op het gebied van ervolging, alsmede instelling Europese erfrechtverklaring	II.53
Verordening (EU) nr. 655/2014 tot vaststelling procedure betreffende het Europees bevel tot conservatoir beslag op bankrekeningen om grensoverschrijdende inning van schuldvorderingen in burgerlijke en handelszaken te vergemakkelijken	V.19
Verordening betreffende insolventieprocedures	IV.2
Verordening EESV, Uitvoeringswet -	II.70
Vertegenwoordigingsverdrag, Verdrag betreffende het toepasselijke recht op vertegenwoordiging -	II.62
Vierde Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, tot het waarborgen van bepaalde rechten en vrijheden die niet reeds in het Verdrag en in het eerste Protocol daarbij zijn opgenomen	XIII.27
Vijftiende protocol tot wijziging van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden	XIII.32
Vreemdelingen, Wet arbeid -	X.4
Vreemdelingenwet 2000	X.2
Vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties, Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging -	XII.20
Vrijstellingsbesluit overnamebiedingen Wft	II.12
Wapens en munitie, Wet -	XI.14
Waterschapswet	VIII.7
Wederzijdse rechtshulp in strafzaken, Europees Verdrag aangaande de -	XII.10
Wederzijdse rechtshulp in strafzaken, Overeenkomst, door de Raad vastgesteld overeenkomstig art. 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de - tussen lidstaten van de Europese Unie	XII.11
Weens koopverdrag, Verdrag der Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken	II.61
Wegenverkeerswet 1994	XI.15
Wegenverkeerswet 1994 (Uittreksel)	II.40
Wenen, Verdrag van - inzake het verdragenrecht	XIII.4

Werkloosheidswet	II.34
Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen	II.41
Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften	XI.16
Wet algemene bepalingen	VII.26
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	X.14
Wet arbeid en zorg	II.32
Wet arbeid vreemdelingen	X.4
Wet bescherming bedrijfsgeheimen	III.11
Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie	IX.5
Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen	X.19
Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob)	X.20
Wet College voor de rechten van de mens	VII.18
Wet controle op rechtspersonen	II.5
Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden	XII.6
Wet flexibel werken	II.33
Wet forensische zorg	XI.6
Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte	VII.19
Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid	VII.20
Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen	VII.16
Wet gemeenschappelijke regelingen	VIII.6
Wet giraal effectenverkeer	II.9
Wet griffierechten burgerlijke zaken	V.3
Wet handhaving consumentenbescherming	II.25
Wet implementatie richtlijn nr. 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken	V.21
Wet inburgering 2021	X.3
Wet internationale misdrijven	XI.4
Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens	XII.3
Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken	II.18
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015	X.6
Wet melding collectief ontslag	II.30
Wet milieubeheer	X.13
Wet ministeriële verantwoordelijkheid en ambtsdelicten leden Staten-Generaal, ministers en staatssecretarissen	VII.3
Wet Nationale ombudsman	IX.10
Wet op de bijzondere opsporingsdiensten	VII.23
Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst	II.27
Wet op de economische delicten	XI.12
Wet op de Europese ondernemingsraden	II.38
Wet op de formeel buitenlandse vennootschappen	II.6
Wet op de identificatieplicht	XI.2
Wet op de Kamer van Koophandel	III.2
Wet op de loonvorming	II.31
Wet op de naburige rechten	III.8
Wet op de ondernemingsraden	II.37
Wet op de parlementaire enquête 2008	VII.5
Wet op de Raad van State	IX.4
Wet op de rechterlijke organisatie	VI.1
Wet op de rechterlijke organisatie (Uittreksel)	VII.8
Wet op de rechtsbijstand	V.2
Wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten	II.28
Wet op het consumentenkrediet	II.24
Wet op het financieel toezicht (Uittreksel)	II.10
Wet op het notarisambt	VI.5
Wet open overheid	IX.3
Wet openbare manifestaties	VII.15
Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen	XII.16
Wet publieke gezondheid	VII.9
Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren	VI.2
Wet ruimtelijke ordening	X.8
Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme	XII.4

Wet tijdelijk huisverbod	X.21
Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding	XI.3
Wet toezicht financiële verslaggeving	II.14
Wet van 22 maart 2017, houdende regels inzake het beheer, de informatievoorziening, de controle en de verantwoording van de financiën van het Rijk, inzake het beheer van publieke liquide middelen buiten het Rijk en inzake het toezicht op het beheer van publieke liquide middelen en publieke financiële middelen buiten het Rijk, Stb. 2017, 139 (Comptabiliteitswet 2016)	VII.12
Wet van 31 januari 2013, Stb. 2013, 50, tot aanvulling van de Algemene wet bestuursrecht met bepalingen over nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige overheidsdaad (Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten)	IX.1a
Wet veiligheidsregio's	VII.24
Wet verevening pensioenrechten bij scheiding	II.2
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg	II.4
Wet voorkeursrecht gemeenten	II.20
Wet wapens en munitie	XI.14
Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging geldelijke sancties en beslissingen tot confiscatie	XII.19
Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties	XII.20
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen	II.36
Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten	II.3
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (geldt in geval van niet-digitaal procederen)	V.1
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (KEI) (geldt in geval van digitaal procederen) (Uittreksel)	V.1a
Wetboek van Koophandel	III.1
Wetboek van Strafrecht	XI.1
Wetboek van Strafvordering	XII.1
Woningwet	X.10
Wrongful acts, UN General Assembly Resolution 56/83 on responsibility of States for internationally -	XIII.5
Zelfstandige bestuursorganen, Kaderwet -	VIII.8
Zesde Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, inzake de afschaffing van de doodstraf	XIII.28
Zevende Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden	XIII.29
Ziektewet	II.35
Zittingsplaatsen gerechten, Besluit -	VI.3

I.1 Burgerlijk Wetboek Boek 1⁽¹⁾

BOEK 1

Personen- en familierecht

TITEL 1

Algemene bepalingen

Art. 1

- 1. Allen die zich in Nederland bevinden, zijn vrij en bevoegd tot het genot van de burgerlijke rechten.
- 2. Persoonlijke dienstbaarheden, van welke aard of onder welke benaming ook, worden niet geduld.

**Vrijheid tot genot
burgerlijke rechten**

Art. 2

Het kind waarvan een vrouw zwanger is wordt als reeds geboren aangemerkt, zo dikwijls zijn belang dit vordert. Komt het dood ter wereld, dan wordt het geacht nooit te hebben bestaan.

Ongeboren kind

Art. 3

- 1. De graad van bloedverwantschap wordt bepaald door het getal der geboorten, die de bloedverwantschap hebben veroorzaakt. Hierbij telt een erkenning, een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap of een adoptie als een geboorte.
- 2. Door huwelijk of door geregistreerd partnerschap ontstaat tussen de ene echtgenoot dan wel de ene geregistreerde partner en een bloedverwant van de andere echtgenoot dan wel de andere geregistreerde partner aanverwantschap in dezelfde graad als er bloedverwantschap bestaat tussen de andere echtgenoot dan wel de andere geregistreerde partner en diens bloedverwant.
- 3. Door het eindigen van het huwelijk of geregistreerd partnerschap wordt de aanverwantschap niet opgeheven.

**Graad van bloed- en
aanverwantschap**

TITEL 2

Het recht op de naam

Art. 4

- 1. Een ieder heeft de voornamen die hem in zijn geboorteakte zijn gegeven.
- 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert in de geboorteakte voornamen op te nemen die ongepast zijn, of overeenstemmen met bestaande geslachtsnamen tenzij deze tevens gebruikelijke voornamen zijn.
- 3. Geeft de aangever geen voornamen op, of worden deze alle geweigerd zonder dat de aangever ze door een of meer andere vervangt, dan geeft de ambtenaar ambtshalve het kind een of meer voornamen, en vermeldt hij uitdrukkelijk in de akte dat die voornamen ambtshalve zijn gegeven.
- 4. Wijziging van de voornamen kan op verzoek van de betrokken persoon of zijn wettelijke vertegenwoordiger worden gelast door de rechtbank. De wijziging geschiedt doordat van de beschikking een latere vermelding aan de akte van geboorte wordt toegevoegd, overeenkomstig artikel 20a, eerste lid. In geval van wijziging van de voornamen van een buiten Nederland geboren persoon geeft de rechtbank die de beschikking geeft, voor zoveel nodig ambtshalve hetzij een last tot inschrijving van de akte van geboorte dan wel van de akte of de uitspraak, bedoeld in artikel 25g, eerste lid, hetzij de in artikel 25c bedoelde beschikking.

**Verkrijging en wijzi-
ging van voornamen**

Art. 5

- 1. Indien een kind alleen in familierechtelijke betrekking tot de moeder staat, heeft het haar geslachtsnaam. Indien een kind door adoptie alleen in familierechtelijke betrekking tot de vader staat, heeft het zijn geslachtsnaam.
- 2. Indien een kind door erkenning in familierechtelijke betrekking tot de vader komt te staan, houdt het de geslachtsnaam van de moeder, tenzij de moeder en de erkenner ter gelegenheid van de erkenning gezamenlijk verklaren dat het kind de geslachtsnaam van de vader zal hebben. Van deze verklaring wordt melding gemaakt in de akte van erkenning. De eerste twee volzinnen zijn van overeenkomstige toepassing bij erkenning van een ongeboren kind. De ouders kunnen evenwel ter gelegenheid van de voltrekking van hun huwelijk of van de registratie van hun partnerschap alsnog gezamenlijk verklaren, dat hun kind voortaan de geslachtsnaam van de andere ouder zal hebben. Van deze verklaring wordt een akte van naamskeuze opgemaakt. Indien een kind door gerechtelijke vaststelling van het vaderschap in familierechtelijke betrekking tot de vader komt te staan, houdt het de geslachtsnaam van de moeder, tenzij de moeder

**Verkrijging ge-
slachtsnaam**

(1) Zoals laatstelijk gewijzigd op 30 september 2020, *Stb.* 2020, 389 (i.w.tr. 01-01-2021).

en de man, wiens vaderschap is vastgesteld, ter gelegenheid van de vaststelling gezamenlijk verklaren dat het kind de geslachtsnaam van de vader zal hebben. De rechterlijke uitspraak inzake de vaststelling van het vaderschap vermeldt de verklaring van de ouders hieromtrent.

- 3. Indien een kind door adoptie in familierechtelijke betrekking komt te staan tot beide adoptanten van verschillend geslacht, die met elkaar zijn gehuwd, heeft het kind de geslachtsnaam van de vader, tenzij de adoptanten ter gelegenheid van de adoptie gezamenlijk verklaren dat het kind de geslachtsnaam van de moeder zal hebben. Indien de adoptanten niet met elkaar gehuwd zijn of indien beide adoptanten van hetzelfde geslacht zijn en met elkaar gehuwd zijn, houdt het kind de geslachtsnaam die het heeft, tenzij de adoptanten ter gelegenheid van de adoptie gezamenlijk verklaren dat het een van hun beider geslachtsnamen zal hebben. Indien een kind door adoptie in familierechtelijke betrekking tot de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel van een ouder komt te staan, houdt het zijn geslachtsnaam, tenzij de ouder en diens echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel gezamenlijk verklaren dat het kind de geslachtsnaam zal hebben van de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel, dan wel de geslachtsnaam van die ouder. De rechterlijke uitspraak inzake de adoptie vermeldt de verklaring van de adoptanten hieromtrent.

- 4. Indien een kind door geboorte in familierechtelijke betrekking tot beide ouders komt te staan, verklaren de ouders gezamenlijk voor of ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte welke van hun beider geslachtsnamen het kind zal hebben. Van de verklaring van de ouders die voor de aangifte van de geboorte wordt afgelegd, wordt een akte van naamskeuze opgemaakt. Van de verklaring van de ouders die ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte wordt afgelegd, wordt melding gemaakt in de akte van geboorte. De eerste drie volzinnen zijn van overeenkomstige toepassing indien een ouder en zijn echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege gezamenlijk het gezag als bedoeld in artikel 253sa over het kind zullen uitoefenen of uitoefenen. De verklaring die niet ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte wordt afgelegd, kan ten overstaan van iedere ambtenaar van de burgerlijke stand worden afgelegd.

- 5. Wordt een verklaring houdende naamskeuze, bedoeld in het vierde lid, voor of ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte afgelegd, dan heeft het kind de gekozen naam vanaf de geboorte. Geschiedt de naamskeuze niet uiterlijk ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte, dan neemt de ambtenaar van de burgerlijke stand als geslachtsnaam van het kind in de geboorteakte op:

- a. de geslachtsnaam van de vader in geval het kind door geboorte in familierechtelijke betrekking tot beide ouders komt te staan;
- b. de geslachtsnaam van de moeder in geval een ouder en zijn echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege gezamenlijk het gezag als bedoeld in artikel 253sa over het kind uitoefenen.

- 6. Indien de moeder na de geboorte van het kind op grond van artikel 199, onderdeel b, het vaderschap van de overleden echtgenoot of geregistreerde partner ontkent of op grond van artikel 198, tweede lid, het moederschap van de overleden echtgenote of geregistreerde partner (*red.: lees: partner*) ontkent en zij ten tijde van de geboorte en van de ontkenning is hertrouwd of een nieuw partnerschap heeft laten registreren, kunnen de moeder en haar echtgenoot of geregistreerde partner gezamenlijk ter gelegenheid van de ontkenning verklaren welke van hun beider geslachtsnamen het kind zal hebben. Van de verklaring van de ouders wordt een akte van naamskeuze opgemaakt. Bij gebreke van een verklaring heeft het kind de geslachtsnaam van de echtgenoot of geregistreerde partner.

- 7. Indien een kind op het tijdstip van het ontstaan van de familierechtelijke betrekking met beide ouders zestien jaar of ouder is, verklaart het zelf ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand of van de notaris of, in geval van adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, ten overstaan van de rechter of het de geslachtsnaam van de ene of de andere ouder zal hebben. Van deze verklaring wordt melding gemaakt in de akte van erkenning of in de rechterlijke uitspraak inzake adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

- 8. Een verklaring van de ouders als bedoeld in het tweede, derde, vierde of zesde lid, kan slechts ten aanzien van de geslachtsnaam van hun eerste kind worden afgelegd. De eerste volzin is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van het eerste kind over wie de ouder en zijn echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege gezamenlijk het gezag als bedoeld in artikel 253sa zullen uitoefenen of uitoefenen. Onverminderd het zevende lid, hebben volgende kinderen van dezelfde ouders dan wel kinderen over wie dezelfde ouder en dezelfde echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege het gezag gezamenlijk zullen uitoefenen, dezelfde geslachtsnaam als het eerste kind, met dien verstande dat in het geval dat volgende kinderen blijken de geboorteakte of krachtens toepasselijk recht een naam hebben die afwijkt van de naam van het eerste kind, de ouders kunnen verklaren dat het desbetreffende kind dezelfde geslachtsnaam zal hebben als het eerste kind. Indien voor de

geboorte of ter gelegenheid van de aangifte naamskeuze is gedaan ten aanzien van een kind dat levenloos ter wereld komt of is gekomen, wordt deze keuze opgenomen in de akte, bedoeld in artikel 19i, eerste lid, en geldt zij alleen ten aanzien van dit kind.

- 9. Is één van de ouders voorafgaand aan het tijdstip waarop de naamskeuze uiterlijk moet zijn gedaan overleden en is de naamskeuze niet gedaan, dan legt de andere ouder een verklaring omtrent de naamskeuze af. Hetzelfde geldt indien één van de ouders wegens diens lichamelijke of geestelijke toestand onder curatele staat dan wel indien ten aanzien van hem of haar een mentorschap bestaat.

- 10. Zijn de vader en moeder onbekend, dan neemt de ambtenaar van de burgerlijke stand in de geboortekte een voorlopige voornaam en geslachtsnaam op, in afwachting van het koninklijk besluit waarbij de voornamen en de geslachtsnaam van het kind worden vastgesteld.

- 11. Indien op grond van het tweede tot en met negende lid een kind, wiens vader van adel is, niet zijn geslachtsnaam verkrijgt, gaat de adeldom niet over op dat kind.

- 12. De geslachtsnaam van kinderen geboren uit een huwelijk met een lid van het koninklijk huis wordt bij koninklijk besluit bepaald.

- 13. In het tweede, vijfde en zesde lid wordt onder 'moeder' verstaan de vrouw uit wie het kind is geboren. In deze leden wordt met 'de vader' van het kind en zijn 'vaderschap' gelijkgesteld de moeder die niet de vrouw is uit wie het kind is geboren onderscheidenlijk haar moederschap.

Art. 6

De geslachtsnaam wordt ten aanzien van een ieder dwingend bewezen door de akte van geboorte.

Art. 7

- 1. De geslachtsnaam van een persoon kan op zijn verzoek, of op verzoek van zijn wettelijke vertegenwoordiger, door de Koning worden gewijzigd.

- 2. Hij wiens geslachtsnaam of voornamen niet bekend zijn, kan de Koning verzoeken voor hem een geslachtsnaam of voornamen vast te stellen.

- 3. Een wijziging of vaststelling van de geslachtsnaam door de Koning heeft geen invloed op de geslachtsnaam van de kinderen van de betrokken persoon die voor de datum van het besluit meerderjarig zijn geworden of die niet onder zijn gezag staan.

- 4. Een wijziging of vaststelling van de geslachtsnaam door de Koning blijft in stand niettegenstaande een latere erkenning of een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap.

- 5. Bij algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld betreffende de gronden waarop de geslachtsnaamswijziging kan worden verleend, de wijze van indiening en behandeling van verzoeken als in het eerste en het tweede lid bedoeld en betreffende het voor wijziging van de geslachtsnaam verschuldigde recht.

- 6. Indien Onze Minister van Justitie voornemens is een voordracht te doen voor een koninklijk besluit strekkende tot inwilliging van een verzoek als bedoeld in het eerste of tweede lid, deelt hij dit voornemen schriftelijk mee aan de verzoeker en degene wiens geslachtsnaam is verzocht, alsmede, indien het verzoek op de geslachtsnaam van een minderjarige betrekking heeft, zijn ouders en degene aan wie de minderjarige de geslachtsnaam, waarvan wijziging is verzocht, rechtstreeks ontleent. De schriftelijke mededeling van het voornemen geldt als een beschikking.

- 7. Onze Minister van Justitie doet de schriftelijke mededeling van het voornemen binnen twintig weken.

Art. 8

Hij die de naam van een ander zonder diens toestemming voert, handelt jegens die persoon onrechtmatig, wanneer hij daardoor de schijn wekt die ander te zijn of tot diens geslacht of gezin te behoren.

Art. 9

- 1. Een vrouw die gehuwd is of die gehuwd is geweest dan wel wier partnerschap geregistreerd is of is geweest en die niet is getrouwd na beëindiging van de registratie of is hertrouwd dan wel niet een geregistreerd partnerschap is aangegaan na beëindiging van het huwelijk of op nieuw is aangegaan, is steeds bevoegd de geslachtsnaam van haar echtgenoot of van haar geregistreerde partner te voeren of aan de hare te doen voorafgaan dan wel die te doen volgen op haar eigen geslachtsnaam.

- 2. Indien het huwelijk door echtscheiding is ontbonden en daaruit geen afstammelingen in leven zijn dan wel indien het geregistreerd partnerschap op de wijze bedoeld in artikel 80c, onder c of d, is beëindigd, kan de rechtbank, wanneer daartoe gegronde redenen bestaan, op verzoek van de gewezen echtgenoot of de gewezen geregistreerde partner aan de vrouw de haar in het eerste lid toegekende bevoegdheid ontnemen.

- 3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de man die gehuwd is of gehuwd is geweest dan wel wiens partnerschap geregistreerd is of is geweest en

Bewijs van geslachtsnaam

Wijziging geslachtsnaam

Voeren naam van een ander

Voeren geslachtsnaam van (gewezen) echtgeno(o)t(e) of geregistreerd partner

die niet is getrouwd na beëindiging van de registratie of is hertrouwd dan wel niet een geregistreerd partnerschap is aangegaan na beëindiging van het huwelijk of opnieuw is aangegaan.

TITEL 3

Woonplaats

Art. 10

Woonplaats

- 1. De woonplaats van een natuurlijk persoon bevindt zich te zijner woonstede, en bij gebreke van woonstede ter plaatse van zijn werkelijk verblijf.
- 2. Een rechtspersoon heeft zijn woonplaats ter plaatse waar hij volgens wettelijk voorschrift of volgens zijn statuten of reglementen zijn zetel heeft.

Art. 11

Verlies woonstede

- 1. Een natuurlijk persoon verliest zijn woonstede door daden, waaruit zijn wil blijkt om haar prijs te geven.
- 2. Een natuurlijk persoon wordt vermoed zijn woonstede te hebben verplaatst, wanneer hij daarvan op de wettelijk voorgeschreven wijze aan de betrokken colleges van burgemeester en wethouders heeft kennis gegeven.

Art. 12

Afgeleide woonplaats

- 1. Een minderjarige volgt de woonplaats van hem die het gezag over hem uitoefent, de onder curatele gestelde die van zijn curator. Oefenen beide ouders tezamen het gezag over hun minderjarige kind uit, doch hebben zij niet dezelfde woonplaats, dan volgt het kind de woonplaats van de ouder bij wie het feitelijk verblijft dan wel laatstelijk heeft verbleven.
- 2. Wanneer iemands goederen onder bewind staan, volgt hij voor alles wat de uitoefening van dit bewind betreft, de woonplaats van de bewindvoerder.
- 3. Wanneer ten behoeve van een persoon een mentorschap is ingesteld, volgt hij voor alles wat de uitoefening van dit mentorschap betreft, de woonplaats van de mentor.
- 4. Het eerste, tweede en derde lid zijn niet van toepassing voor zover het betreft de relatieve bevoegdheid van de rechter gedurende een curatele, een bewind als bedoeld in titel 19 en een mentorschap. Hetzelfde geldt indien ten aanzien van een persoon een curatele, een mentorschap of een bewind als bedoeld in titel 19 en tevens een bewind als bedoeld in afdeling 7 van titel 5 van Boek 4 of een bewind als bedoeld in artikel 182 van Boek 7 van kracht zijn en de bevoegde kantonrechter de andere kantonrechter als uitsluitend bevoegde heeft aangewezen.
- 5. Wanneer de persoon, van wie de woonplaats wordt afgeleid, overlijdt of zijn gezag of zijn hoedanigheid verliest, duurt de afgeleide woonplaats voort, totdat een nieuwe woonplaats is verkregen.

Art. 13

Sterfhuis

Het sterfhuis van een overledene is daar, waar hij zijn laatste woonplaats heeft gehad.

Art. 14

Woonplaats i.v.m. kantoor of filiaal

Een persoon die een kantoor of een filiaal houdt, heeft ten aanzien van aangelegenheden die dit kantoor of dit filiaal betreffen mede aldaar woonplaats.

Art. 15

Gekozen woonplaats

Een persoon kan een andere woonplaats dan zijn werkelijke slechts kiezen, wanneer de wet hem daartoe verplicht, of wanneer de keuze bij schriftelijk of langs elektronische weg aangegane overeenkomst voor een of meer bepaalde rechtshandelingen of rechtsbetrekkingen geschiedt en voor de gekozen woonplaats een redelijk belang aanwezig is. Indien de keuze bij langs elektronische weg aangegane overeenkomst geschiedt, is artikel 227a lid 1 van Boek 6 van overeenkomstige toepassing.

TITEL 4

Burgerlijke stand

AFDELING 1

De ambtenaar van de burgerlijke stand

Art. 16

Ambtenaar burgerlijke stand

- 1. In elke gemeente zijn twee, of, naar goedvinden van burgemeester en wethouders, meer ambtenaren van de burgerlijke stand. Daarenboven kunnen een of meer ambtenaren van de burgerlijke stand worden belast met het verrichten van bepaalde taken. Deze dragen de titel van buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand. Een ambtenaar van de burgerlijke stand, die niet voldoet aan het in het tweede lid bedoelde vereiste van aanwijsbaarheid, wordt niet in aanmerking genomen voor de berekening van het in de eerste zin genoemde aantal.
- 2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren worden door burgemeester en wethouders aangewezen. Een aanwijzing kan voor een bepaalde tijdsduur geschieden. De aanwijzing eindigt van rechtswege met ingang van de datum waarop de uitoefening van de functie van ambtenaar van de burgerlijke stand of buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand eindigt. Als amb-

tenaar of buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand is slechts aanwijsbaar de persoon die in de uitoefening van zijn ambt geen onderscheid maakt als bedoeld in artikel 1 van de Algemene wet gelijke behandeling, tenzij het onderscheid is gebaseerd op een wettelijk voorschrift.

- 3. Ambtenaar van de burgerlijke stand van een gemeente kan slechts zijn een ambtenaar in dienst van die gemeente of een andere gemeente. Buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand kan mede zijn een persoon die geen ambtenaar in gemeentelijke dienst is.

- 4. De ambtenaar of buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand wordt tot zijn betrekking niet toegelaten dan na voor de rechtbank tot wier rechtsgebied de gemeente behoort waar hij voor het eerst wordt benoemd de navolgende eed dan wel belofte te hebben afgelegd:

'Ik zwear (beloof) dat ik de betrekking van ambtenaar van de burgerlijke stand met eerlijkheid en nauwkeurigheid zal vervullen en dat ik de wettelijke voorschriften, de burgerlijke stand betreffende, met de meeste nauwgezetheid zal opvolgen; dat ik voorts, tot het verkrijgen van mijn aanstelling, middellijk noch onmiddellijk, onder enige naam of voorwendsel, aan iemand iets heb gegeven of beloofd, en dat ik, om iets in deze betrekking te doen of te laten, van niemand enige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk. Zo waarlijk helpe mij God almachtig'. ('Dat verklaar en beloof ik').

- 5. Wanneer de eed dan wel belofte, bedoeld in het vierde lid, in de Friese taal wordt afgelegd, luidt de tekst van de eed dan wel belofte als volgt:

'Ik swear (ûnthjit) dat ik de funksje fan amtner fan de boargerlike stân mei earlikheid en soarchfâldichheid útoefenje sil en dat ik de wetlike foarskriften oangeande de boargerlike stân op 'en sekuersten neikomme sil; dat ik fierders, foar it krijen fan myn oanstelling, streekrocht noch midlik, ûnder hokker namme of útwynsel dan ek, oan immen eat jûn of tasein haw, en dat ik, om eat yn dizze funksje te dwaan of te litten, fan gjinien tasizzingen of gesinken, likefolle hokker, oannimme sil, midlik of streekrocht. Sa wier helpe my God almachtich'. ('Dat ferklearje en ûnthjit ik').

Art. 16a

- 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand is belast met het opnemen in de onder hem berustende registers van de burgerlijke stand van akten en de daaraan toe te voegen latere vermeldingen, alsmede al datgene wat de instandhouding van de registers en de zorg voor de toegankelijkheid van de daarin neergelegde gegevens betreft.

- 2. De buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand kan uitsluitend worden belast met de taken omschreven in de artikelen 45, 45a, 58, 63, 64, 65, 67, 80a, derde lid, en 80g.

Art. 16b

Wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand in de uitoefening van zijn ambt op grond van enige bepaling van deze titel of van enige andere titel van dit boek in rechte optreedt, kan hij dit zonder advocaat doen.

Art. 16c

Burgemeester en wethouders bepalen de uren, waarop elk bureau van de burgerlijke stand dagelijks voor het publiek geopend zal zijn. Daarbij wordt, ten einde de werkzaamheden van de ambtenaren van de burgerlijke stand op die dagen zoveel mogelijk te beperken, een afzonderlijke regeling getroffen voor de zaterdag, de zondag, de algemeen erkende feestdagen en de overige daarvoor door burgemeester en wethouders aan te wijzen dagen, waarop gemeentelijke diensten niet of slechts gedeeltelijk zijn geopend.

Art. 16d

Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld ten aanzien van de door het college van burgemeester en wethouders te treffen voorzieningen ten behoeve van de taakuitoefening door de ambtenaar van de burgerlijke stand, en voorts ten aanzien van al wat verder de taak van de ambtenaar van de burgerlijke stand betreft.

AFDELING 2

De registers van de burgerlijke stand en de bewaring daarvan

Art. 17

- 1. Er bestaan voor iedere gemeente registers van geboorten, van huwelijken, van geregistreerde partnerschappen en van overlijden.

- 2. Er bestaat in de gemeente 's-Gravenhage, naast de in het eerste lid genoemde registers, een register voor de inschrijving van de in afdeling 6 bedoelde rechterlijke uitspraken.

Art. 17a

- 1. De registers van de burgerlijke stand worden in het gemeentehuis bewaard totdat zij naar een gemeentelijke archiefbewaarpplaats in de zin van de Archiefwet 1995 (*Stb.* 276) worden overgebracht.

- 2. De overbrenging naar de gemeentelijke archiefbewaarpplaats van de in het gemeentehuis berustende registers van geboorten, van huwelijken dan wel geregistreerde partnerschappen

**Taken ambtenaar
burgerlijke stand**

Procesbevoegdheid

Openingstijden

Nadere regelgeving

Registers

Archieven registers

en van overlijden vindt eerst plaats onderscheidenlijk honderd jaar, vijfenzeventig jaar en vijftig jaar na de afsluiting van deze registers.

Art. 17b

Beheerder archieven De beheerder van een archiefbewaarplaats als bedoeld in artikel 17a is belast met het bewaren van de onder hem berustende registers, met het toevoegen van latere vermeldingen aan de daarin opgenomen akten en met de afgifte van afschriften en uittreksels van deze akten.

Art. 17c

Inrichting registers Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld alles wat verder betreft de inrichting van de registers, alsmede de in artikel 17b genoemde handelingen ten aanzien van die registers.

AFDELING 3

Akten van de burgerlijke stand en partijen bij deze akten

Art. 18

Akten burgerlijke stand

- 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand mag in de akten alleen opnemen hetgeen ingevolge het bij of krachtens de wet bepaalde moet worden verklaard of opgenomen.
- 2. Alvorens tot het opmaken van een akte over te gaan, verifieert de ambtenaar van de burgerlijke stand de door partijen bij de akte verstrekte gegevens door raadpleging van de basisregistratie personen en, zonodig, andere daartoe bestemde registers of bevoegde autoriteiten, zonder daarvoor leges verschuldigd te zijn.
- 3. De ambtenaar van de burgerlijke stand is voorts bevoegd zich, al dan niet in persoon, alle bescheiden te doen vertonen die hij voor het opmaken van de akte of voor de vaststelling van de in de akte op te nemen gegevens noodzakelijk acht.
- 4. (Nog niet in werking.)
- 5. Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld al hetgeen het opmaken van de akten betreft.

Art. 18a

Partijen akte

- 1. Partijen bij een akte van de burgerlijke stand zijn degenen die aan de ambtenaar van de burgerlijke stand een aangifte doen of te zijnen overstaan een verklaring afleggen betreffende een feit, waarvan de akte bestemd is te doen blijken.
- 2. Belanghebbende partijen zijn partijen die met hun verklaring enig rechtsgevolg teweeg brengen voor henzelf of voor medepartijen, dan wel voor henzelf en medepartijen.
- 3. De belanghebbende partijen kunnen zich door een daartoe bij authentieke akte gevolmachtigde doen vertegenwoordigen.
- 4. Wanneer een gevolmachtigde een verklaring aflegt, geldt hij zowel als de door hem vertegenwoordigde persoon als partij bij de akte.
- 5. De ambtenaar van de burgerlijke stand mag geen akte verlijden waarin hijzelf als partij of belanghebbende partij voorkomt.

Art. 18b

Elektronische aangifte

- 1. Voor de betrouwbaarheid en vertrouwelijkheid van de elektronische aangifte alsmede het opmaken en de opslag van een akte in elektronische vorm wordt een systeem van gegevensverwerking gebruikt dat:
 - a. de ambtenaar van de burgerlijke stand in staat stelt de juistheid van de identiteit van de aangever vast te stellen;
 - b. de vertrouwelijkheid van de door de aangever verstrekte gegevens waarborgt;
 - c. waarborgt dat elektronische akten als bedoeld in artikel 18, vierde lid, zodanig blijven opgeslagen dat de inhoud toegankelijk is voor toekomstig gebruik en een ongewijzigde reproductie van de inhoud van de akten gewaarborgd is;
 - d. waarborgt dat een bericht, elektronisch afschrift of uittreksel volledig is en niet onbevoegdelijk is of kan worden gewijzigd.
- 2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen over het in het eerste lid bepaalde nadere regels worden gesteld.

Art. 18c

Weigering akte

- 1. Blijft een partij bij een akte van de burgerlijke stand of een belanghebbende partij in gebreke de in artikel 18, derde lid, bedoelde bescheiden over te leggen, of acht de ambtenaar van de burgerlijke stand de overgelegde bescheiden ongenoegzaam, dan weigert deze tot het opmaken van de akte over te gaan.
- 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert eveneens tot het opmaken van de akte over te gaan, indien hij van oordeel is dat de Nederlandse openbare orde zich hiertegen verzet.
- 3. Van een weigering als bedoeld in het eerste of het tweede lid doet de ambtenaar van de burgerlijke stand een schriftelijke, met redenen omklede mededeling aan de partijen bij de akte en de belanghebbende partijen toekomen, onder vermelding van de tegen die weigering openstaande voorziening van afdeling 12 van deze titel. Een afschrift van deze mededeling doet hij aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst toekomen.

Art. 18d

- 1. Van alle in registers opgenomen akten van de burgerlijke stand wordt een dubbel of een afschrift gehouden, volgens regels, bij algemene maatregel van bestuur te stellen.
- 2. Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld alles wat betreft de bewaring van de dubbel en de afschriften alsmede van de daarop betrekking hebbende latere vermeldingen.
- 3. Wanneer akten van de burgerlijke stand verloren zijn gegaan of verminkt zijn, wordt ter vervanging van deze akten van de dubbel en van de akten een afschrift gemaakt door een of meer door Onze Minister van Justitie aan te wijzen Centrale Bewaarplaatsen waar de dubbel en bewaard worden. De afschriften treden in de plaats van de verloren gegane of verminkte akten.
- 4. Er wordt een lijst opgesteld van de akten die vervangen worden, die in de *Staatscourant* wordt gepubliceerd.
- 5. De kosten voor de vervanging van akten van de burgerlijke stand komen ten laste van de Staat, tenzij het de vervanging van akten betreft die bewaard worden door een gemeente. In het laatstgenoemde geval komen de kosten van vervanging voor rekening van de gemeente.
- 6. Onze Minister van Justitie kan nadere regels stellen omtrent de wijze waarop de vervanging van de akten dient te worden uitgevoerd.

Afschriften aktes**AFDELING 4****De akten van geboorte, van overlijden en de akten houdende attestaties de vita****Art. 19**

- 1. Een akte van geboorte wordt opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het kind is geboren.
- 2. Indien de plaats van de geboorte van het kind niet bekend is, wordt de akte opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het kind is aangetroffen. Die gemeente geldt als gemeente waar het kind is geboren.

Geboorteakte**Art. 19a**

- 1. In geval van geboorte op Nederlands grondgebied in een rijdend voertuig of op een varend schip of tijdens een binnenlandse luchtreis met een luchtvaartuig, wordt de akte van geboorte opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar dat kind het voertuig, het schip of het luchtvaartuig verlaat, dan wel waar het schip ligplaats kiest. Die gemeente geldt als gemeente waar het kind is geboren.
- 2. In geval van geboorte tijdens een zeereis met een in Nederland geregistreerd vaartuig, dan wel tijdens een internationale luchtreis met een in Nederland geregistreerd luchtvaartuig, is de gezagvoerder van het vaartuig of het luchtvaartuig verplicht een voorlopige akte van geboorte binnen vierentwintig uur in het journaal in te schrijven in tegenwoordigheid van twee getuigen en zo mogelijk van de vader. De gezagvoerder zendt een afschrift van die akte zo spoedig mogelijk aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage. Deze maakt de akte van geboorte op aan de hand van het ontvangen afschrift, met dien verstande dat hij gegevens die ontbreken of hem blijken onjuist te zijn, zoveel mogelijk aanvult of verbetert. Aan de personen op wie de akte betrekking heeft, wordt een uittreksel van de akte toegezonden.

Geboorte in voer- of vaartuig**Art. 19b**

Indien de plaats of de dag van de geboorte van het kind niet bekend is dan wel indien de naam, met inbegrip van de voornamen, van de moeder uit wie het kind is geboren niet bekend is, wordt de geboorteakte ten aanzien van deze punten opgemaakt krachtens een bevel en overeenkomstig de aanwijzingen van het openbaar ministerie.

Geboorteakte op aanwijzing OM**Art. 19c**

Zijn krachtens artikel 5, tiende lid, van dit boek in de akte een voorlopige voornaam en geslachtsnaam opgenomen, dan zendt de ambtenaar van de burgerlijke stand onverwijld een volledig afschrift van de akte aan Onze Minister van Justitie.

Akte vondeling naar minister**Art. 19d**

- 1. Indien het geslacht van het kind twijfelachtig is, wordt een geboorteakte opgemaakt, waarin wordt vermeld dat het geslacht van het kind niet is kunnen worden vastgesteld.
- 2. Binnen drie maanden na de geboorte, of, bij overlijden binnen die termijn, ter gelegenheid van de aangifte van het overlijden, wordt onder doorhaling van de in het eerste lid bedoelde akte een nieuwe geboorteakte opgemaakt, waarin het geslacht, indien dit inmiddels is vastgesteld, wordt vermeld aan de hand van een ter zake overgelegde medische verklaring.
- 3. Is binnen de in het tweede lid genoemde termijn geen medische verklaring overgelegd, of blijkt uit de overgelegde medische verklaring dat het geslacht niet is kunnen worden vastgesteld, dan vermeldt de nieuwe geboorteakte dat het geslacht van het kind niet is kunnen worden vastgesteld.

Twijfel aan geslacht

Art. 19e**Aangifte van geboorte**

- 1. De aangifte van een geboorte kan in persoon of, als deze weg is geopend, elektronisch worden gedaan. Tot elektronische aangifte zijn uitsluitend bevoegd de moeder uit wie het kind is geboren en de vader van het kind.
- 2. Tot de aangifte in persoon van een geboorte is bevoegd de moeder uit wie het kind is geboren.
- 3. Tot de aangifte in persoon is verplicht de vader of de moeder uit wie het kind niet is geboren.
- 4. Wanneer de persoon genoemd in het tweede lid ontbreekt of verhinderd is de aangifte te doen, is tot aangifte verplicht:
 - a. ieder die bij het ter wereld komen van het kind tegenwoordig is geweest;
 - b. de bewoner van het huis waar de geboorte heeft plaats gehad, of indien zulks is geschied in een inrichting tot verpleging of verzorging bestemd, in een gevangenis of in een soortgelijke inrichting, het hoofd van die inrichting of een door hem bij onderhandse akte bijzonderlijk tot het doen van de aangifte aangewezen ondergeschikte.
- 5. Voor een in het vierde lid, onder b, genoemde persoon bestaat de verplichting alleen indien een onder a genoemde persoon ontbreekt of verhinderd is.
- 6. Wanneer tot de aangifte bevoegde of verplichte personen ontbreken of nalaten de aangifte te doen, geschiedt deze door of vanwege de burgemeester van de gemeente alwaar de geboorteakte moet worden opgemaakt.
- 7. De verplichting tot aangifte moet worden vervuld binnen drie dagen na de dag der beveling. Van een aangifte later dan de derde dag, bedoeld in de eerste zin van dit lid, wordt door de ambtenaar van de burgerlijke stand mededeling gedaan aan het openbaar ministerie.
- 8. De ambtenaar van de burgerlijke stand stelt de identiteit van de aangever vast aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht, dan wel op bij algemene maatregel van bestuur te bepalen andere wijze.
- 9. De aangever verstrekt in ieder geval de volgende gegevens:
 - a. de dag, de plaats en het tijdstip van de geboorte;
 - b. het geslacht van het kind;
 - c. de voornamen van het kind;
 - d. de geslachtsnaam, de voornamen, de dag van geboorte, de woonplaats, het woonadres en
 - e. zo mogelijk, het burgerservicenummer van de moeder uit wie het kind is geboren.
- 10. Bij elektronische aangifte dient de moeder uit wie het kind is geboren haar burgerservicenummer op te geven en dient de vader zowel zijn burgerservicenummer als dat van de moeder uit wie het kind is geboren op te geven. Tevens dient de moeder uit wie het kind is geboren of de vader de juistheid van de in het negende lid, onder a, b en d genoemde gegevens te laten bevestigen door de betrokken arts of verloskundige.
- 11. Bij de aangifte kan de ambtenaar van de burgerlijke stand zich doen overleggen een door de arts of de verloskundige die bij het ter wereld komen van het kind tegenwoordig was, opgemaakte verklaring dat het kind uit de als moeder opgegeven persoon is geboren. Is het kind buiten de tegenwoordigheid van een arts of verloskundige ter wereld gekomen, dan kan hij zich een door een zodanige hulpverlener nadien opgemaakte verklaring doen overleggen.
- 12. Wordt geen gevolg gegeven aan het verzoek van de ambtenaar van de burgerlijke stand om overlegging van een verklaring als bedoeld in het elfde lid of is in de verklaring vermeld dat de identiteit van de moeder uit wie het kind is geboren onbekend is, dan is artikel 19b van toepassing.
- 13. In het derde en vierde lid wordt met 'de vader' gelijkgesteld de moeder die niet de vrouw is uit wie het kind is geboren.
- 14. Voor de elektronische aangifte, geregeld in het eerste en tiende lid, wordt met 'de vader' gelijkgesteld de moeder die niet de vrouw is uit wie het kind is geboren.

Art. 19f**Akte van overlijden**

- 1. Een akte van overlijden wordt opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het overlijden heeft plaatsgevonden.
- 2. Indien een lijk is gevonden en de plaats of de dag van overlijden niet met voldoende nauwkeurigheid kan worden vastgesteld, wordt de akte van overlijden opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waarin het lijk is gevonden of aan land gebracht.
- 3. Ongeacht het in het eerste lid bepaalde is het tweede lid van overeenkomstige toepassing indien het overlijden heeft plaatsgevonden op een op zee gestationeerde installatie en het lijk in Nederland aan land wordt gebracht.

Art. 19g**Overlijden in voer- of vaartuig**

- 1. In geval van overlijden op Nederlands grondgebied in een rijdend voertuig of op een varend schip of tijdens een binnenlandse luchtreis met een luchtvaartuig, wordt de akte van overlijden

opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het lijk het voertuig, het schip of het luchtvaartuig verlaat, dan wel waar het schip ligplaats kiest. Die gemeente geldt als gemeente waar het overlijden heeft plaatsgevonden.

- 2. In geval van overlijden tijdens een zeereis met een in Nederland geregistreerd voertuig, dan wel tijdens een internationale luchtreis met een in Nederland geregistreerd luchtvaartuig, is de gezagvoerder van het voertuig of het luchtvaartuig verplicht een voorlopige akte van overlijden binnen vierentwintig uur in het journaal in te schrijven in tegenwoordigheid van twee getuigen. De gezagvoerder zendt een afschrift van die akte zo spoedig mogelijk naar de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage. Deze maakt de akte van overlijden op aan de hand van het ontvangen afschrift, met dien verstande dat hij gegevens die ontbreken of hem blijken onjuist te zijn, zoveel mogelijk aanvult of verbetert. Aan de personen op wie de akte betrekking heeft, wordt een uittreksel van de akte toegezonden.

Art. 19h

- 1. Tot de aangifte van een overlijden is bevoegd wie daarvan uit eigen wetenschap kennis draagt.
- 2. Binnen de in artikel 16 van de Wet op de lijkbezorging gestelde termijn voor de begraafing of crematie, kan de persoon die in de lijkbezorging voorziet, door een in het eerste lid bedoelde persoon worden gemachtigd tot het doen van de aangifte. In dit geval kan de aangifte door de gemachtigde ook elektronisch worden gedaan, als deze weg is geopend.
- 3. De identiteit van de aangever wordt vastgesteld aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht, dan wel op bij algemene maatregel van bestuur te bepalen andere wijze.
- 4. De aangever verstrekt ten minste de volgende gegevens van de overledene:
 - a. geslachtsnaam, voornamen en geslacht van de overledene;
 - b. voor zover bekend, plaats en dag van geboorte;
 - c. plaats, dag en, zo mogelijk, het tijdstip van overlijden en
 - d. diens burgerlijke staat en
 - e. diens laatste bekende woonadres of woonplaats.
- 5. Wanneer tot de aangifte bevoegde personen ontbreken of nalaten binnen de in de Wet op de lijkbezorging gestelde termijn voor de begraafing of crematie de aangifte te doen, geschiedt deze door of vanwege de burgemeester van de gemeente alwaar de akte van overlijden moet worden opgemaakt.
- 6. In de gevallen bedoeld in artikel 19f, tweede en derde lid, geschiedt de aangifte door de hulpofficier van justitie.

Art. 19i

- 1. Wanneer een kind levenloos ter wereld is gekomen, wordt een akte opgemaakt, die in het register van overlijden wordt opgenomen.
- 2. Wanneer een kind binnen de in artikel 19e, zesde lid, bepaalde termijn is overleden voordat aangifte van de geboorte is geschied, wordt zowel een akte van geboorte als een akte van overlijden opgemaakt.
- 3. In de in de vorige leden bedoelde gevallen is ten aanzien van de aangifte het bepaalde in artikel 19h van overeenkomstige toepassing. In het in het tweede lid bedoelde geval blijft artikel 19e buiten toepassing.
- 4. In het geval, bedoeld in het eerste lid, verstrekt de ambtenaar van de burgerlijke stand aan het Centraal Bureau voor de Statistiek zo spoedig mogelijk de gegevens betreffende dat kind, die zijn vermeld in het daartoe door hem te gebruiken formulier dat door Onze Minister van Veiligheid en Justitie is vastgesteld.

Art. 19j

- 1. Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld al wat betreft de aan de ambtenaar over te leggen stukken, het opmaken van de akten, onderscheidenlijk de voorlopige akten van geboorte en van overlijden, en de inhoud daarvan.
- 2. Bij algemene maatregel van bestuur wordt tevens geregeld:
 - a. op welke wijze en waar de akten van geboorte en van overlijden zullen worden opgemaakt en ingeschreven wanneer dit ten gevolge van een verbod van verkeer of ten gevolge van andere buitengewone omstandigheden niet op de gewone wijze kan geschieden; en
 - b. op welke wijze en waar overlijdensakten zullen worden opgemaakt van militairen en van andere personen, die tot de krijgsmacht behoren en die te velde, in de slag, of in 's Rijks dienst buiten Nederland zijn overleden.

Art. 19k

- 1. Een ieder die zijn gewone verblijfplaats in Nederland heeft, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn woonplaats verzoeken om afgifte van een attestatie de vita opgesteld overeenkomstig bijlage 1 van de op 10 september 1998 te Parijs tot stand gekomen Overeenkomst betreffende de afgifte van een attestatie de vita (*Trb.* 2004, 283).

Aangifte overlijden

Levenloze geboorte/ overlijden vóór geboorteaangifte

Inhoud akten

Attestatie de vita

- 2. De verzoeker verschijnt in persoon voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn woonplaats, dan wel voor de daartoe in Nederland bevoegde diplomatieke of consulaire autoriteit, tenzij hij in de onmogelijkheid hiertoe verkeert. Hij toont zijn identiteit aan aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.
- 3. De attestatie de vita is gedurende zes maanden geldig, te rekenen vanaf de datum van afgifte. Zij is vrijgesteld van de vereisten van vertaling en van legalisatie dan wel van enig soortgelijk formeel vereiste.
- 4. De attestatie de vita wordt afgegeven in de Nederlandse taal en in de Franse taal. Op verzoek wordt daarbij tevens afgegeven:
 - a. de lijst van coderingen en de vertaling ervan in de officiële taal of in één van de officiële talen van het land waar de attestatie overgelegd zal worden, of
 - b. de vertaling in de officiële taal of in één van de officiële talen van de landen die bij de in het eerste lid genoemde Overeenkomst partij zijn. De vertaling wordt uitgevoerd overeenkomstig de in de bijlage bij de Overeenkomst vastgestelde termen.
- 5. Iedere belanghebbende kan met betrekking tot een attestatie de vita die is afgegeven in een ander land dat partij is bij de in het eerste lid genoemde Overeenkomst, de ambtenaar van de burgerlijke stand in zijn woonplaats dan wel de daartoe in Nederland bevoegde diplomatieke of consulaire autoriteit verzoeken om afgifte van:
 - a. een vertaling van de coderingen in het Nederlands, of
 - b. een vertaling van de attestatie de vita in het Nederlands.

AFDELING 5

Latere vermeldingen

Art. 20

Latere toevoegingen akten

- 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand voegt aan de onder hem berustende akten van de burgerlijke stand latere vermeldingen toe van akten van de burgerlijke stand en andere authentieke akten houdende naamskeuze, erkenning, ontkenning van het vaderschap of moederschap door de moeder, van besluiten houdende wijziging of vaststelling van namen, van bevestigingen van opties mede houdende vaststelling van namen en naturalisatiebesluiten mede houdende wijziging of vaststelling van namen alsmede van besluiten tot intrekking van zulke bevestigingen of besluiten, van de opgave van afwijkende namen die een persoon die meer dan één nationaliteit bezit, voert in overeenstemming met het recht van het land waarvan hij mede de nationaliteit bezit, van akten houdende beëindiging van een geregistreerd partnerschap, van akten van omzetting van een geregistreerd partnerschap, wijziging van de vermelding van het geslacht na een aangifte als bedoeld in artikel 28, alsmede van rechterlijke uitspraken waarvan de dagtekening ten minste drie maanden oud is en die inhouden:
 - a. een last tot wijziging van de voornamen of van de geslachtsnaam, een adoptie, een herroeping van een adoptie, een vernietiging van een erkenning, een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap, een gegrondverklaring van een ontkenning van het vaderschap of, of een vernietiging van zulk een uitspraak;
 - b. de nietigverklaring van een huwelijk of van een geregistreerd partnerschap of de vernietiging van zulk een uitspraak tussen echtelieden of geregistreerde partners wier huwelijksakte onderscheidenlijk, dan wel akte van omzetting van een geregistreerd partnerschap of huwelijk in de Nederlandse registers van de burgerlijke stand is opgenomen.
- 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand voegt eveneens aan de onder hem berustende akten van de burgerlijke stand latere vermeldingen toe van in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraken die een echtscheiding of een ontbinding van een geregistreerd partnerschap, een ontbinding van een huwelijk na scheiding van tafel en bed of de vernietiging van zulk een uitspraak tussen echtelieden wier huwelijksakte, akte van registratie van een partnerschap of akte van omzetting van een geregistreerd partnerschap of huwelijk in de Nederlandse registers van de burgerlijke stand is opgenomen, inhouden.

Art. 20a

Latere toevoegingen

- 1. De in artikel 20 bedoelde latere vermeldingen, met uitzondering van de vermeldingen, bedoeld in het eerste lid, onder b, alsmede van de vermeldingen houdende beëindiging van een geregistreerd partnerschap en van de vermeldingen van een omzetting van een geregistreerd partnerschap, worden toegevoegd aan de geboorteakte van de betrokken persoon. Van een wijziging of vaststelling van de geslachtsnaam wordt tevens een latere vermelding toegevoegd aan de geboorteakten van de kinderen van de betrokken persoon, voor zover de wijziging of vaststelling zich tot hen uitstrekt.
- 2. De in artikel 20, eerste lid, onder b, en tweede lid, bedoelde latere vermeldingen alsmede de in de aanhef van artikel 20, eerste lid, bedoelde beëindiging van een geregistreerd partnerschap en de daar bedoelde omzetting, worden toegevoegd aan de huwelijksakte dan wel aan de akte van registratie van een partnerschap van de betrokken persoon.